

De Vriendenkring

Maandblad van het Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers)
website: www.Quakers.nu; 89e jaargang nr. 6, juni 2018.

Zingen op de Algemene vergadering: The Lord of the dance

De Vriendenkring

ISSN: 0167 – 3807

Maandblad van het Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers)

Abonnementsprijs:

Nederland	€25,00 per jaar
Europa	€35,00 per jaar
Wereldwijd	€35,00 per jaar
Email abonnement (PDF)	€5,00 per jaar

deze Vriendenkring is gedrukt op milieuvriendelijk papier met deze drie certificaten

Nieuwe bankrekening: (IBAN) **NL65 TRIO 0212 3772 64** t.n.v. Religieus Genootschap der Vrienden Quakers te Amsterdam met vermelding van 'Abonnement De Vriendenkring'. Voor buitenland: (BIC) TRIONL2U

Nieuwe abonnees, adreswijzigingen en betalingen email:

vriendenkringredactie@gmail.com

Redactieleden:

Eindredactie: Sytse Tjallingii, Van Nispensingel 5, 8016 LM, Zwolle, tel. 038-4608461/06-40030923, email: vriendenkringredactie@gmail.com,

Schrijver: Hylkia Nieuwerth

Redactielid/leden: vacatures

Correctie: Hylkia, Corien van Garderen en Frieda Oudakker

Voor abonnees met gezichts- of leesproblemen was er een gesproken versie van De Vriendenkring. Als je hier behoefte aan hebt neem dan contact op met de redactie.

Kopij voor De Vriendenkring is heel erg welkom voor de 15^e van iedere maand! (tenzij anders afgesproken).

De Vriendenkring staat in kleur op de website, waar je nog een schat aan aanvullende en actuele informatie over de Quakers vindt.

Bezoek daarom geregeld de Quaker website: www.Quakers.nu (je wordt doorgeschakeld naar het blog waar ook de Vriendenkringen staan)

In dit nummer:

Van de redactie.....	4
Jezus	5
In memoriam Amy van den Brink.....	6
Deborah Balijon-†	8
Zendbrief	9
Opsporing verzocht	12
Stille Wijdingsdienst (vervolg)	13
Een volk van vrede.....	16
Trouw aan het wezenlijke	18
EMEYF Voorjaarsvergadering	21
Quaker Vrijwillige Actie, Werkretraite.....	23
Meer geld voor Wapens om vluchtelingen tegen te houden?	24
Workshop in Palestina: 'Hoe geweld te verminderen '	27
Samen Vrede Bouwen met BUZA?	31
Grootouders over het Haags klimaatpact	32
Charter van Groningen 30 jaar	34
Quakers en de Arme Mensen Campagne van Martin Luther King's.....	36
Geweld tegen Palestijnen	38
Seyran Ates, vrouwelijke Imam	39
Handen en Voeten	41
Vrienden in het hele land	42
Waar zijn Quakerbijeenkomsten?	43
De algemene Vergadering van de Quakers in Bennekom.....	44

Activiteiten om samen met andere Vrienden uit te voeren verzameld op de Algemene Vergadering.

Van de redactie

Ik ben net weer terug van twee weken Israel en Palestina. We zien op veel plaatsen 'living the transformation'. Het is mooi werk om trainingen te geven aan mensen die zo gemotiveerd zijn! Net zo als bij onze cursussen in Zwolle en in de workshops in Palestina en Nieuw Zeeland: het gaat het om hoe we meer respect kunnen ontwikkelen voor onszelf en voor de ander. Vooral in Bethlehem merken we hoe hard de bezetting is voor de Palestijnen: willekeurige en hardhandige arrestaties, onrecht en onvrijheid voor degenen die geen wapens en geld hebben. Is angst zaaien een middel om veiligheid te creëren? De mensheid heeft nog een hoop te leren hoe we veiligheid kunnen creëren zonder geweld en wapens. Hoe leren we om het wereldmodel van de ander te respecteren, door vergeven en geloof in de kracht van liefde? Het eerste deel van het verslag van de workshop in de jeugdgevangenis in Ramallah geeft een indruk van onze aanpak om een theelepeltje bij te dragen aan de oplossing van de grote problemen van oorlog en geweld!

Wij zijn niet in Gaza geweest, maar de berichten over de vele doden daar zijn afschuwelijk. Lees de reactie van de Amerikaanse Quaker hulporganisatie AFSC met een kantoor in Gaza en Oost-Jeruzalem.

In dit nummer een vertaling van de discussie over het belang van Jezus voor de Quakers. Het gedicht van Toon Hermans geeft hier ook een perspectief op. Hoe beleven we de verhalen in de Bijbel over Jezus? In hoeverre ervaren we Hem als een innerlijke kracht? Wat voor woorden gebruiken we voor onze spirituele ervaringen? Hoe belangrijk is de inspiratie die we ervaren voor ons leven en onze inzet voor een betere wereld? Wij zijn een kleine religieuze gemeenschap maar wellicht juist door de grote diversiteit zeer betrokken en actiegericht!

Helaas zijn kort geleden twee leden van de Quakers in Nederland overleden: Amy van den Brink en Deborah Balijon - Gibbins. In deze Vriendenkring een in memoriam voor Amy. In de volgende voor Deborah. Het is fijn om te horen van enkele leden die we al jaren niet meer op een meeting gezien hebben dat ze de Vriendenkring helemaal uitlezen en elke dag stil zijn! We weten niet hoeveel impact we hebben, maar elk theelepeltje kan bijdragen aan deze transformatie naar respect en liefde.

Verder alvast enkele impressies van onze zeer inspirerende Algemene Vergadering in het natuurvriendenhuis De bosbeek in Bennekom van 25 tot 27 mei.

Ik wens je bij het lezen van deze Vriendenkring toe dat je iets ervaart van dat van God in jou en je bewogen voelt er mee aan de slag te gaan.

Sytse Tjallingii (redacteur)

Jezus

door Toon Hermans, Nieuw Gebedenboek

Jezus

*ik heb Zijn beeltenis maar vaag in mijn gedachten
en ik weet haast niets van hoe Hij sprak en keek
'k zou willen weten hoe Hij liep en hoe Hij lachte
'k zou willen weten hoe Hij door zijn haren streek,
'k zou willen weten hoe Hij appels at of noten
en hoe Hij hoestte als Hij bij de oever stond
hoe Hij zijn baard geknipt heeft en zijn neus gesnoten
iets van Zijn oogopslag, Zijn tanden en Zijn mond,
en hoe Hij sliep en hoe Hij heeft ontbeten
en of Hij koffie dronk of thee bij het ontbijt
en of Hij weleens met de deuren heeft gesmeten
en of Hij hield van knoflook of van zoetigheid
maar ik ruik wierook, plechtig klinkt in alle talen
wat Hij gezegd heeft, en ik verdwaal in mijn
gebed
want ik zoek de kleuren van Zijn kleed en Zijn
sandalen
ik zoek gewoon de man van Nazareth*

afbeelding van het boek 'Jezus van Nazareth' van Hans Stolp

In memoriam Amy van den Brink

(1944 - 2018)

door Pieter Ketner

Op 22 april overleed Amy van den Brink. Buiten de Amsterdamse Maandvergadering was zij nauwelijks bekend in ons Genootschap. Zij kwam nog maar zelden naar de wijdingsdiensten en had met weinig Vrienden contact. Amy's overlijden is voor iedereen een grote schok. In december bezocht ik haar thuis en we hadden nog telefonisch contact, enkele dagen voor haar ziekenhuis opname, de operatie en haar dood. We praatten, zoals altijd, over ditjes en datjes. Ze voelde zich niet zo goed, zei ze, maar sprak niet over een ziekenhuisopname.

Amy was de dochter van Annie en Gerard van den Brink, die zich in 1946 bij de Quakers aansloten. Amy werd pas in 1985 lid.

Ik kan mij Amy vanaf de jaren 60 herinneren toen zij regelmatig de Open Tafel bijeenkomsten bijwoonde. Ik verloor haar uit het oog, tot we elkaar vele jaren later troffen in het verpleegtehuis waar haar vader was opgenomen. Ik herkende haar meteen aan haar excentrieke kleurrijke verschijning. Amy was blij verrast dat ik me haar nog herinnerde. Sindsdien hielden we contact per brief of per telefoon. Ze schreef over haar liefde voor dieren (ze had zelf een poes), het snuffelen op rommelmarkten en kringloopwinkels, waar ze veel-kleurige snuisterijen en kleding kocht. Ook over haar gezondheid en de moeite die ze deed om van het roken af te komen. Ze was een bekende persoon in de wijk waar ze woonde. Ze had er bijzondere en trouwe vriendschappen.

Veel steun vond zij bij de ED-plaats Zuid in de Pijp. De organisatie TEAM ED zet ervaringsdeskundigen (ED) in ter verbetering van de zorg- en dienstverlening van kwetsbare Amsterdammers. Ze bieden hulp aan mensen die te kampen hebben met psychische, sociale en andere problemen. Amy kwam er graag.

Voorafgaande aan de uitvaartplechtigheid, organiseerde het ED-team een lunch ter nagedachtenis aan Amy. Hans Weening schrijft hierover:

“We kregen allemaal een kunstbloemetje in ons haar en aten zure haring en soesjes, waar Amy zo van hield. Er werd door

Amy met haar poes.

allen met veel liefde en waardering over Amy gesproken. Haar excentriciteit en creativiteit werd door allen zeer gewaardeerd, maar ook haar belezenheid en haar uitgesproken en eigenzinnige ideeën”.

Reiny Struik met wie Amy in contact stond, schreef de volgende herinnering van meer dan 40 jaar terug.

“We leerden Amy kennen via de Quakers, waarvan ze net als haar vader lid was. We hadden toen een boerderij met alles erop en eraan; altijd leuk voor mensen uit de stad om een bezoek te brengen. Hoewel Amy niets van het boerenleven wist en er ook niet veel mee had, vond ze het leuk om met de trein naar Anna Paulowna te komen, waar we haar afhaalden op het station.

Ze oogstte al meteen veel belangstelling, zoals ze daar stond, met haar kleurige uitstraling: een rode hartjesbril en een fleurige kunstbloem in haar haar.

Gedurende haar verblijf bij ons hadden we een afspraak om met ons paard – een mooie Fries- en een geleend rijtuigje de burgemeester en zijn vrouw naar één of ander “buitengebeuren” te rijden. Zingend reden we terug. Amy genoot! Ze voelde zich een beetje de Koningin, zoals ze later zei”.

Bijzonder om te lezen hoe Reiny's herinneringen van zo lang geleden aansluiten op de recente herinneringen aan Amy in de ED-groep. Ik ben dankbaar dat ik Amy heb gekend en zal me haar blijven herinneren zoals ik haar in december aantrof te midden van al haar snuisterijen.

Tekst die op de rouwkaart stond

Mijn leven is van mij

ik wil niet gehoorzaam, getemd en oppassend zijn.
ik wil niet fatsoenlijk, geremd en volwassen zijn.
ik ben niet van jou, nee, ik ben vrij.
mijn leven is van mij.

op 't ijs wil ik schaatsen
en zelf zien hoe lang het houdt.
op 't koord wil ik dansen
gevaarlijk? dat laat me koud.
ik ga voor geen risico opzij.
mijn leven is van mij.

mij kun je niets leren met dwang en met straf.
ik weiger te buigen voor plicht.
wil jij me bekeren, dan wend ik me af
en vlieg als een meeuw naar het licht.

ik wil alles leren, vrijwillig en zonder dwang.
en alles riskeren want ik ben voor niemand bang.
zo vecht ik en worstel ik me vrij.
mijn leven is van mij.

ik wil me niet schikken,
voor niemand een voorbeeld zijn.
ik wil niet door blikken
van and'ren beoordeeld zijn.
ik hou niet van huichelarij.
het leven is van mij.

en wil je me binden dan krijg je protest.
zo hard als ik kan, schreeuw ik nee.
er mocht je me vinden verlaat ik het nest
en duik als een meeuw in de zee.

ik hunker naar vriendschap
en wil graag geborgen zijn.
ik deel in jouw blijdschap
en ook als er zorgen zijn.
maar verlang niet mijn leven.
dat kan ik jou niet geven.
mijn leven is van mij.

van mij.

Songtekst musical Sisi

Deborah Balijon-†

1929 - 2018

In peace embraced by the Light

Deborah Mary Balijon-Gibbins

Op het bedankaartje staat een schilderijtje afgebeeld van Krijn de zoon van Deborah

Stilte

Geen geluid

Niets is te horen

De stilte is overweldigend

Aan de binnenkant en de buitenkant

Overal heerst stilte

Er wordt gesproken in alle rust

Zonder woorden, met alle begrip

Ieder laat van zich horen

Allen doen mee in het grote geheel

Allemaal een woord

In deze volkomen vrede.

Zendbrief

van de Algemene Vergadering van de Quakers in Nederland

Bennekom, 27 mei 2018

Aan alle Vrienden wereldwijd,

Beste Vrienden,

Toen wij vrijdagmiddag, het drukke weekendverkeer trotserend, afreisden naar Bennekom, snoven we bij aankomst dankbaar de heerlijke boslucht op en lieten de stilte verkoelend op ons inwerken. Het Nivon Bosbeekhuis, waar we als Nederlandse Vrienden bijeenkwamen voor de jaarlijkse Algemene Vergadering, lag breeduit tussen de bomen op ons te wachten.

We begonnen onze eerste bijeenkomst met de opdracht om in onszelf te zoeken naar een diepgevoelde wens in relatie tot onze voortgaande trans-

formatie. Die wens moest op papier gezet worden en daarmee ging je dan de ‘markt’ op, om medestanders te vinden om de wens daadwerkelijk te verwezenlijken. Er ontstond een grappige mierenhooploop en al snel werden er groepjes gevormd van Vrienden met gelijke

In groepjes met gelijke wensen echt aan het werk

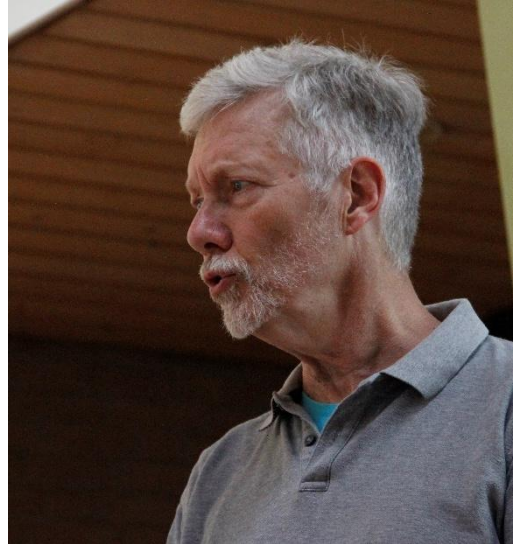
wensen, die elkaar beloofden echt aan het werk te gaan. Het appèl dat gedaan werd op diepgevoelde wensen bracht ons nader tot elkaar en liet ons zoeken naar praktische oplossingen.

Al enige jaren lopen wij er als jaarvergadering tegenaan dat het niet lukt om de vacatures in de Vredescommissie te vervullen. Echter, bij het doorlezen van de jaarverslagen van de verschillende maandvergaderingen blijkt dat erg veel leden zich persoonlijk of op regionaal niveau inzetten voor

allerlei Vredes-initiatieven. Hierdoor beseften we dat het praktisch vormgeven van ons Vredesgetuigenis niet perse afhangt van een commissie, maar dat dit ook kan door elkaar te stimuleren om Gods leiding in ons eigen leven te volgen.

Twee jaar geleden is het werkdocument Quaker Geloven en Werken opgeleverd. Maandvergaderingen en leden zijn toen gevraagd om dit document te lezen, te bespreken en van commentaar te voorzien. Inmiddels is er een rijke oogst aan reacties en commentaren binnengekomen. Het proces om als Nederlandse Vrienden dit document door te nemen heeft tot vele inspirerende en open gesprekken met elkaar geleid, soms over onderwerpen die anders nauwelijks ter sprake komen, zoals bijvoorbeeld seksualiteit en relativismen. Nu kan het laatste traject ingezet worden om ook een eigen Nederlandse 'Quaker Faith and Practice' uit te brengen. We kijken ernaar uit om de uiteindelijke versie straks in gebruik te gaan nemen.

Kevin Bales vertelde ons over hedendaagse slavernij. Hij heeft onderzoek gedaan naar slavernij en werkt met Free the Slaves aan de bevrijding van slaven. Hoewel velen van ons zich hier niet bewust van zijn, zijn er wereldwijd nog steeds zo'n 40 miljoen slaven. Slaven worden vooral in ontwikkelingslanden gebruikt, met name in erg vervuulende en CO2 producerende sectoren. Slaven bevrijden komt ons dus ook allemaal ten goede, want het

Kevin Bales over hedendaagse slavernij

levert een groot voordeel op voor het klimaat. Maar in elk land zijn slaven, ook in Nederland, bijvoorbeeld in de gedwongen prostitutie. Kevin roept ons op om slavernij in ons alledaags leven te leren herkennen en te leren wat we in onze specifieke situatie kunnen doen om slaven te bevrijden. We kunnen hier aansluiten bij verschillende organisaties die de bevrijding van slaven tot doelstelling hebben. Ook kunnen gemeenschappen, zoals ons eigen Religieus Genootschap der Vrienden (!), ertoe overgaan om een Slavernijvrije gemeenschap te worden. We hadden veel vragen voor Kevin en praatten daarna in basisgroepen nog na over dit probleem. We zijn nog niet uitgepraat over hedendaagse slavernij.

Tijdens dit weekend werd het boekje ‘102 ideeën om mijn Quakerleven te verrijken’ gepresenteerd. Het doet ons vreugde dat de Duitse Jaarvergadering het initiatief heeft genomen om dit boekje ter herinnering aan Hadewijch Touwen te ontwerpen en uit te brengen, we zullen ons er zeker door laten inspireren!

We hebben genoten van een Algemene Vergadering met een zeer prettige sfeer, die mede te danken was aan de vrolijke aanwezigheid van de kinderen en van veel buitenlandse gasten. Opgeladen met nieuwe energie nemen we afscheid van elkaar en van de vogels die we zingend in het bos achterlaten.

Marlies Tjallingii

Schrijver van de Nederlandse Jaarvergadering van het Religieus Genootschap der Vrienden

De kinderen laten hun papieren handen zien waarop ze schreven wat belangrijk voor hen is

Opsporing verzocht

door Peter van Leeuwen

Even leek Mieke van Opheusden verdwenen, maar op deze foto van **Peace Brigade International in Guatemala** is ze eenvoudig op te sporen: Medio maart is ze daar gestart in de functie trainingsondersteuning. Veel succes Mieke!

PBI in Guatemala

bron: <http://www.pbi-guatemala.org/>

PBI is een niet-gouvernementele organisatie (NGO), geregistreerd bij de Verenigde Naties (VN), die teams van internationale waarnemers / begeleiders onderhoudt. Het doel is om de actieruimte te beschermen van mensenrechtenverdedigers en andere activisten van het maatschappelijk middenveld die onderdrukt worden vanwege hun geweldloze activiteiten ten gunste van mensenrechten, vrede en sociale rechtvaardigheid.

Op dit moment onderhouden we een team van 10 vrijwilligers permanent in Guatemala-Stad, ondersteund door een internationale commissie en ons internationale ondersteuningsnetwerk.

In de volgende Vriendenkring meer nieuws van Mieke uit Guatemala

Stille Wijdingsdienst (vervolg)

door Douglas Steere, vertaling Corien van Garderen

Maar dan, voordat ik in het gebed zover ben gekomen, wordt mijn geest door iets afgeleid. Er is iemand laat binnengekomen. Twee schattige kleine meisjes die aan weerszijden van hun moeder zitten, worden bijna geheel in beslag genomen door iets leuks dat veel te subtiel is om door de volwassen geest te worden begrepen. Hoe lawaaierig zijn de auto's vandaag op de snelweg. De wind huilt om de hoek en het oude glas rammelt in de sponningen. Leiden deze brutale onderbrekingen af van het stille gebed? Er waren inderdaad momenten dat ze dat deden, maar ik denk voornamelijk dat ze helpen. De laatkomers brengen mij ertoe te besluiten om zelf meer punctueel te zijn (een onhebbelijkheid waarvan ik me maar al te goed bewust ben) en ik ga verder met mijn gebed, blij dat ze zijn gekomen. De kleine meisjes herinneren me aan de nog te ontdekken vreugde in elke vezel van het leven en ze herinneren me er ook aan dat er een wijdingsssamenkomst moet worden gehouden om deze dartele negen- en tienjarigen te bereiken, en ik aanvaard het. Soms breng ik de afleidingen direct in mijn gebed.

Douglas Steere

Wanneer ik deze innerlijke gebeden heb beëindigd, beperk ik mij verder tot rustig luisteren: mijzelf overgeven aan de intimiteit van dit vriendelijke gezelschap en aan de intimiteit van de Grote Vriend die ik altijd aanwezig weet. Hier zou je de woorden van Robert Barclay kunnen gebruiken om ons stille samenzitten te beschrijven:

Robert Barclay: "Onze aanbidding bestond niet in woorden, noch in stiltes als stilte op zich, maar in een heilige afhankelijkheid van de geest van God. Hieruit vloeit de afhankelijkheid van de stilte noodzakelijkerwijs voort. Vooral totdat er in deze aanbidding in de stilte woorden tot uitdrukking kunnen worden gebracht die van Gods geest zijn."

Ik weet niet wat hier gebeurt. Vaak weet ik heel zeker dat er helemaal niets gebeurt. Maar er zijn momenten waarop een zekere vertraging optreedt, een bepaalde genezing lijkt plaats te vinden, een bepaalde mate van zachtheid een zekere overgave van de geest aan God'. Dit kan op elk moment binnenbreken in mijn eigen gerichte gebeden en dat krijgt dan de voorrang. Iemand vroeg eens hoe lang hij zou moeten bidden. Hij kreeg als antwoord: "Lang genoeg om de tijd te vergeten." Men zou van de eigen gebeden kunnen zeggen dat ze zolang volgehouden moeten worden tot ze worden vervangen door iets dat een persoon op dat moment nodig heeft.

Het is zoveel belangrijker dat er in ons wordt gebeden dan dat we zelf bidden. Hoewel telkens blijkt dat dit laatste steevast een voorbereiding is op het eerste.

Wanneer de hier geschetste zacht-
heid zich voordoet tijdens een
samenkomst, voelt men zich heel
hecht verbonden met de mede-

aanwezigen en er ontwikkelt zich vaak een speciaal gevoel aangaande ons
gemeenschappelijk rusten in de Geest en er ontstaat dan een soort 'heilige
gehoorzaamheid' daaraan. Hiermee kunnen we heel diep reiken en in een
besef komen van de bestaande situatie van een groep waarmee we ons ver-
bonden voelen, of het nu de lijdende miljoenen mensen in India zijn,
verwaarloosde ouderen, of een kansarme groep in onze eigen omgeving.

Over dit punt ontstaat er in de bijeenkomst vaak een behoefte om iets te zeggen. Ik zei in het begin al dat ik doordeweeks vaak aan de wijdings-
samenkomst denk. Ervaringen van mezelf, dingen die ik lees, een gedicht
een inzicht dat kan opkomen tijdens een wandeling of in de klas of bij een
persoonlijk bezoek, een gedeelte van de Schrift dat is voortgekomen uit
onze dagelijkse gezinswijdingsdienst, deze zijn altijd gericht op de zon-
dagse samenkomst. Omdat we geen voorganger kennen, zijn we allemaal
verantwoordelijk. Het is niet de afschaffing van de bediening door een
voorganger, maar de afschaffing van de passiviteit van de leden waar het
Religieus Genootschap der Vrienden, zoals de Quakers officieel heten, naar
streeft. Men brengt nooit iets in de samenkomst met de bedoeling om het
daar te uiten, maar men probeert er niet leeg vandaan te komen. Onder
invloed van het rustige gebed en het gevoel van eenheid in de samenkomst,
blijkt het licht dat iemand laat zien vaak zomaar zijdelings. Men vindt dan
bv. dat dit moet worden gereserveerd voor een andere gelegenheid, of dat
het een herhaling is, of dat er nieuwe accenten, nieuwe verbeeldingen dan
wel nieuwe vereenvoudigingen gemaakt worden. De geest wordt vaak be-
vangen door iets totaal nieuws dat zich daar ontvouwt in het bewustzijn
van de aanbieder.

Als ik me geroepen voel om iets te delen in de stille samenkomst, sta ik
gewoon op en zeg het zo kort mogelijk, in de wetenschap dat ik altijd zo
dicht mogelijk bij de essentie moet blijven en alle ijdele en afleidende ver-
fraaiingen moet vermijden. De andere aanwezigen kijken vaak niet op of
openen hun ogen niet. Als ze zich één voelen met wat ik heb gedeeld en als

het spreekt tot de ziel van de bijeenkomst waaruit het is ontstaan, dan kan het een grond vormen voor hun meditatie. Als dat niet het geval is, besteden ze er weinig aandacht aan en gaan door met hun eigen gebeden. Als dit of iets dat door een van de andere leden van de vergadering wordt aangedragen, de gemeenschappelijke zorgen en noden en de kracht van de bijeenkomst tot uitdrukking brengt, wordt het vaak door anderen bijgevalen en wordt het tot een gemeenschappelijk thema dat de geest van elke deelnemende aanwezige beroert. Ik zeg "deelnemende" aanwezige, want het is mogelijk om naar de ontmoeting van de Vrienden te komen en gewoon te zitten of misschien af te wachten en vaak tevergeefs te wachten tot iemand "iets zegt." Misschien is er in een samenkomst niets zozeer overgelaten aan de aanbidder als in een bijeenkomst van de Vrienden. Degenen die muziek, voorlezingen, schriftlezing, aankondigingen en professionele voordrachten nodig hebben om hen scherp te houden, zullen daar waarschijnlijk niet op hun plek zijn. Maar de voorganger van Trinity Church, New York, moet bepaalde personen in gedachten hebben gehad, toen hij zijn suggestie deed, om een moratorium van een jaar of twee in te voeren op preken, zodat degenen die dat wensen in alle rust kunnen bidden. Die personen zouden volgens mij in de stille samenkomst van de Quakers een vorm van aanbedding kunnen vinden waarin ze van harte kunnen delen.

Na ongeveer een uur pakt een van de aanwezigen de hand van de persoon naast hem of haar en staan we in de kring van Vrienden, waarmee de meeting ten einde is gekomen. Voordat we vertrekken blijven de meesten van ons hangen en praten vijftien tot twintig minuten met elkaar na. Een van onze leden stapt meteen op en het is niet haar zondagse diner dat haar daar toe brengt. Ze zegt dat haar geest vaak zo vol is van alles wat werd ervaren, dat ze op dit moment niet in staat is om zomaar over van alles te praten. Ze vindt dat ze het daarbij moet laten en zo snel mogelijk naar huis moet om te kijken wat dit voor haar betekent om te doen. Meer dan één lid is snel vertrokken om datgene te gaan doen waarop in de samenkomst een goddelijk accent was komen te liggen. Er kunnen immers in de wijdingsamenkomst zorgen om bepaalde sociale misstanden zijn ontstaan.

"Was u gelovig?" En "Heeft u ja kunnen zeggen?" Dit zijn geen archaïsche echo's van persoonlijke vragen die Vrienden zichzelf eeuwen geleden plachten voor te houden bij de eerste bloei van wat zij ontdekt hadden. Er zijn maar weinigen die vertrekken zonder enige verfrissing, of acclimatisering. Sommigen ervaren op zijn minst een kleine geurimpressie van de bergbloemen, waarvan Francis de Sales verklaarde dat die groeien op de top van de berg en dat die daar zijn om geplukt te worden door elke ware aanbidder.

Een volk van vrede

door Kees Nieuwerth bij een gebed voor een volk van vrede. (*The Friend*, 2 - 3 - 2018)
vertaling Nel Bennema

Tijdens een recente bijeenkomst van Church and Peace, de Europese oecumenische vredesbeweging, werd mij gevraagd om een avondgebed te leiden. Ik aarzelde, hoewel ik al vele jaren betrokken bij de oecumenische (vredes) beweging (Raad van Kerken in Nederland, de Conferentie van Europese kerken, de Wereldraad van Kerken), maar ik besloot toch tot een overweging die zou uitlopen op een kort gebed. Ik heb er behoefte aan om dit met jullie te delen.

“Onlangs heeft Kjeld Renato Lings tot mijn vreugde het lidmaatschap van Church and Peace aangevraagd. Kjeld en ik waren gewetensbezwaarden militaire dienst, die in de jaren 60 Vrienden werden, Kjeld in Denemarken en ik in Nederland. We kenden elkaar al vanuit Jonge Vrienden bijeenkomsten. Tot mijn spijt schreef hij in zijn lidmaatschapsaanvraag dat hij het Religieus Genootschap der Vrienden niet langer als zijn spirituele thuis kon beschouwen, nu enkele groepen van de Quakers zichzelf post-Christelijk noemden. Deze ontwikkeling is ook voor mij een grote bron van zorg.

Kjeld Renato Lings

Quakers behoren tot de historische vredeskerken. Hun vredesgetuigenis verwerpt iedere vorm van oorlog en strijd, voor welk doel dan ook.... en getuigt voor de wereld dat “de geest van Christus door wie wij worden geleid, niet veranderlijk is, niet de ene keer opdracht geeft iets te doen dat slecht is en de andere keer ons daartegen te verzetten..... de geest van Christus die ons in alle waarheid leidt zal ons nooit aanzetten om te vechten of oorlog te voeren....noch voor het Koninkrijk van Christus, noch voor de koningen van deze wereld”. Het is dus duidelijk dat het Vredesgetuigenis is geworteld in de onderwijzingen van Jezus! De eerste Vrienden noemde zich “Vrienden van de Waarheid”, wat waarschijnlijk ook verwijst naar het woord van Jezus dat *hij* de Waarheid is.

Bovendien komt onze naam “Vrienden” van de uitspraak van Jezus: “Ik noem jullie mijn Vrienden als jullie doen wat ik jullie heb geleerd”. Mijn

vrouw en ik lezen iedere dag een tekst uit een klein boekje met bijbelse teksten van de Hernhutter Broedergemeente, vandaag de dag een wereldwijde kerk, dat daarom in vele talen is gepubliceerd. Die van vandaag luidt:

“Ik weet, mijn God, dat U ieders gezindheid toetst en dat oprechtheid U het liefste is... (1 Kronieken 29:17)

“Nee, laten we in liefde de waarheid spreken; zo zullen we geheel naar Christus toegroeien” (Efeze 4:15).

Wat mij als Quaker opvalt is dat het in deze teksten gaat over de *waarheid spreken* en *eenvoudige taal* gebruiken. Dit zijn principes waaraan zich de Vrienden door de tijd heen hebben vastgehouden. In liefde de waarheid spreken, of “machthebbers de waarheid zeggen”, maar de tekst herinnert ons er ook aan dat we door dit te doen ertoe geleid zouden worden om “geheel naar Christus toe te groeien”!

Het Religieus Genootschap der Vrienden, dat zo gevoelig is voor dogmatisme, loopt het risico om zó liberaal te worden, dat iedereen het lidmaatschap zou kunnen verkrijgen, ongeacht of hun geloof of overtuiging nog geworteld is in de lessen van Jezus.

Een van de door ons gekoesterde Raadgevingen en Vragen (4) luidt echter: “Het Religieus Genootschap der Vrienden heeft altijd inspiratie geput uit het leven en de lessen van Jezus. Hoe zie jij jouw geloof in het licht van deze erfenis? Hoe spreekt Jezus tot jou vandaag? Volg je Jezus’ voorbeeld van liefde-in-de-praktijk?”

In de raadgeving over lidmaatschap wordt in Quaker Geloven en Werken gezegd dat Vrienden zouden moeten vaststellen of iemand die het lidmaatschap aanvraagt, bereid is 'een bescheiden leerling in de school van Jezus te zijn'. Hoewel pluralisme een kostbare gave is, zal een pluralisme zonder grenzen resulteren in een eindeloze vrijblijvendheid die pretendeert zich aan iedereen aan te passen.

De Quaker boom mag dan wel wijd vertakt zijn, maar, omdat wij zeggen dat wij geworteld zijn in het leven en de lessen van Christus, moeten wij ons ervan bewust blijven dat een boom zonder wortels zal afsterven! Dus vereisen deze grenzen aan het pluralisme onze aandacht en zorg. Wij kunnen niet een Vredeskerk zijn of ons Vredesgetuigenis in praktijk brengen, die beide geworteld zijn in de lessen van Jezus, en tegelijkertijd verkondigen dat wij post-christelijk zijn. Laat ons daarom in stilte bidden voor dit Volk van Vrede opdat zij hun ware wortels mogen herontdekken.

Jezus, bidden wij, help hen dat zij niet de weg kwijtraken, of eigenlijk *Uw* weg, *Uw* weg van vrede!

Trouw aan het wezenlijke

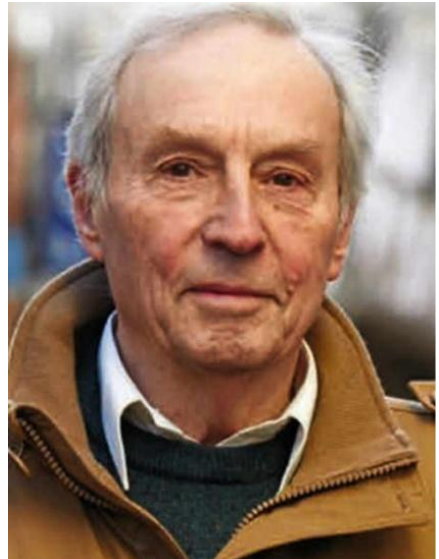
uit 'the Friend' door Jan Arriens over etiketten en betekenissen,
vertaling Nel Bennema

Zijn wij een post-christelijk Genootschap? In zijn artikel “Een volk van Vrede” in The Friend van 2 maart betreurt onze Nederlandse Vriend Kees Nieuwerth het uitdrukkelijk dat een vriend, evenals hij gewetensbezwaarde militaire dienst, het gevoel had dat het Religieus der Vrienden hem niet langer een spiritueel thuis kon aanbieden, omdat sommige Quakers zichzelf post-christelijk noemden.

Zonder verwickeld te willen raken in de betekenis van woorden, vraag ik me af wat we bedoelen met de term “post-christelijk”. Voor zover ik begrijp zoeken Quakers, tenminste in dit land, ernaar om trouw te zijn aan het leven en de lessen van Jezus, maar zij zijn verder gegaan dan een geloof in de maagdelijke geboorte, boetedoening en verlossing, en het idee dat de onkenbare kracht of aanwezigheid die wij God noemen vleesgeworden is en dat Jezus uniek en goddelijk was.

Bijbelwetenschappers hebben de latere, journalistieke verfraaiingen van de Evangelieën aangetoond en velen, zelfs doorsnee christenen, voelen zich ongemakkelijk met de interpretatie die de christenheid is opgelegd door de Belijdenis van Nicea in 325: vrienden van mij, regelmatige kerkgangers, kunnen het bijvoorbeeld niet opbrengen om met enige overtuiging de Belijdenis van Nicea uit te spreken.

Wat hen aanspreekt, en denk ik de meeste Quakers, is de metaforische betekenis van het christelijk verhaal. De kruisiging kan in het zelfde licht worden gezien als het “afsterven van het zelf”, dat zo kenmerkend is voor de grote religies. In zoverre we post-christelijk zijn, hangt ons geloof niet af van enige letterlijke interpretatie. En ik geloof dat dit bij de eerste Vrienden ook niet het geval was.

Jan Arriens, Britse Quaker, auteur van o.a. *Welcome to Hell, brieven van en naar ter dood veroordeelden.*

'Jullie zijn mijn vrienden als je doet wat ik zeg'

(Johannes 15, 14)

' Gelukkig wie zuiver van hart zijn, want zij zullen God zien.

Gelukkig de vredestichters, want zij zullen kinderen van God genoemd worden.

Gelukkig wie vanwege gerechtigheid vervolgd worden, want voor hen is het Koninkrijk van de Hemel.'

(Mattheüs 5, 8-10, Bergrede)

Het is geen toeval dat het Vredesgetuigenis, dat door Kees Nieuwerth wordt geciteerd, spreekt over de "Geest van Christus". Die onze gids is die ons naar alle waarheid leidt. We spreken hier over datgene waarnaar William Penn verwijst in *Primitive Christianity Revived*. Hij

noemt "het Licht van Christus in de Mens, of het Innerlijk Licht. Dit is de oude meest algemene en vertrouwde uitspraak. Ook wordt wel gebruikt: de Manifestatie of Verschijning van Christus als de getuige van God, het Zaad van God, het Zaad van het Koninkrijk, Wijsheid, het Woord in het Hart, de Genade die aan alle mensen verschijnt, de Geest die aan ieder mens is gegeven om te gebruiken, de innerlijke Waarheid en de spirituele Gist die het hele deeg (de mens) doordeesemt."

Zoals Samuel Fischer schreef in 1661: "God gaat al onze definities te boven, maar is ons geopenbaard door Jezus en de profeten." En inderdaad door ons allen: waarnaar we nog steeds verwijzen als "dat van God". In die zin geloof ik dat we, door ons te ontdoen van zoveel van wat ons opgelegd is in het verhaal over de mens Jezus, veel dichter genaderd zijn bij de essentie van het Christendom en de waarheid, waarnaar Kees Nieuwerth verwijst.

Het gevaar is echter, dat Vrienden zich dan kunnen keren tegen het hele christelijke verhaal en het Quakerisme een plaats geven in een geheel andere context. Maar we zijn voortgekomen uit de christelijke traditie en leven in een samenleving en cultuur die integraal verbonden is met hun christelijke erfenis. De Dalai Lama vroeg eens: Waarom zoeken wij naar een totaal andere traditie terwijl we er een van onszelf hebben?

Ik voelde me diep treurig toen twee oudere Vrienden mij vertelden, dat zij door anderen zouden worden berispt na de meeting, wanneer zij in hun gesproken bijdrage zouden verwijzen naar God, Jezus of de Bijbel. Ik hoop dat dit een uitzonderlijk geval is, en het is zeker niet wat ik bedoel met post-christelijk. Ik voel soms echter dat de slinger teveel naar de andere kant is doorgeslagen en dat we misschien onterecht aarzelend zijn geworden om te putten uit de rijkdom van onze christelijke traditie. Juist een “post-christelijk” bewustzijn van de liefde en compassie die als een rode draad door het leven en de lessen van Jezus lopen, leidt ons naadloos naar het Vredesgetuigenis.

Uit Brieven naar de redactie van 'The Friend' 20 april.

Reactie van Kees Nieuwerth:

Jan Arriens (16 Maart) stelt dat de Quakers in Groot Brittannië het geloof dat Jezus goddelijk was ontstegen zijn. In zekere zin is dat juist – namelijk in de zin dat de vroege Vrienden een ‘christologie’ hadden die minder over dogma’s en meer over discipelschap ging, over het volgen van het voorbeeld en de lessen van Jezus: over christelijke discipline (navolging) in de ervaring van de Vrienden.

Jan schrijft over bezoekers en nieuwe leden die bezwaar maken tegen gesproken bijdragen van Vrienden over God, Jezus en het lezen uit de Bijbel in stille samenkomsten. In een van onze Maandvergaderingen verzocht een nieuwkomer eens, dat we niet langer over Jezus zouden spreken. Na een tijdje stond een oudere Vriend op en zei dat dit waarschijnlijk niet mogelijk was, omdat ‘de Geest ons ertoe zou brengen over Jezus te spreken’. Daarna viel hij stil en bleef zo lang staan dat Vrienden zich bezorgd afvroegen of er iets mis was met hem. Toen voegde hij er aan toe: *‘En als de Geest het niet doet, dan doe ik het!’*. Het is in deze geest dat ik mijn artikel (2 maart) schreef.

Vrienden zouden zich kunnen afvragen wat ‘trouw zijn aan het wezenlijke’ eigenlijk is.

George Fox zei: ‘Er is er één, namelijk Jezus Christus, die tot mijn conditie spreekt...het was Christus die mij verlicht heeft, die mij zijn Licht gaf om in te geloven en me hoop gaf... en mij zijn geest en genade schonk’.

Ik bid dat de Vrienden de aanwezigheid van Christus in ons midden kunnen vieren, dat zij de corporatieve christelijke mystiek van de vroege Vrienden weer kunnen vieren in hun stille samenkomsten.

EMEYF Voorjaarsvergadering

zendbrief van 2018 van de EMEYF (de jonge Vrienden in Europa en het Midden Oosten) uit Moyallon, Noord Ierland

Aan alle Vrienden overal

Deze Pasen, 37 volwassen Young Friends en 2 mini EMEYF-leden, 2 en 5 jaar oud, hebben zich verzameld in Moyallon Center, Noord-Ierland (25 maart tot 2 april) om onze Quaker-batterijen op te laden.

Onze zorgen over een opkomst van het nationalisme en het sluiten van grenzen in Europa moedigden ons aan elkaar te ontmoeten op een plek waar we fysiek dicht bij andere jonge vrienden konden zijn om het thema van de gemeenschap te verkennen.

We hoorden van de lokale Vriend Simon Lamb over hoe de jaarlijkse vergadering van Ierland, die theologisch divers is, nooit verdeeld is. Dit is een krachtige herinnering geweest aan de mogelijkheid van voortdurende eenheid onder vrienden in onze sectie en wereldwijd.

Onze week heeft ruimte geboden voor vriendschap en diepe aanbidding; de stilte die ons drukke, interessante, inspirerende programma bij elkaar houdt.

We hoorden van David Morton van Quaker Service N. Ierland over de reputatie van Quakers om een neutrale helpende hand te bieden waarmee we onze service in de wereld kunnen uitvoeren. Na het installeren van een portacabin in Long Kesh (de Maze Prison) tijdens de Troubles, boden Quakers aan om vrouwen van mensen in de gevangenis zaten een niet-oordelende ruimte aan te bieden. Katholieken en protestanten kunnen naast elkaar zitten terwijl hun kinderen samen spelen.

Quakerservice gaat vandaag nog steeds door in Quaker cottage, hoog op de berg bij Belfast. Twee wegen leiden naar dit kleine witte huisje ten noordwesten van Belfast en brengen moeders van beide kanten van de vredesmuren bij elkaar.

Quaker Meeting Huis in Moyallon N.Ierland

Hoe creëren we bewust een echte gemeenschap?

Terug in Moyallon was onze eigen Quaker-dienst het plaatsen van nieuw grind op het terrein van het Quaker meeting huis in Moyallon. Viele Hän-

de, schnelles Ende!

In Drogheda, Ierland, verwelkomde de 'Junior Annually Meeting' ons met harten en geesten voorbereid, met een warme lunch en een winderige wandeling. We hebben hun thema integriteit onderzocht, met één Jonge Vriend die de verbinding legt tussen dit en ons thema van gemeenschap:

"Voor mij gaat integriteit over het herkennen van interne conflicten in mij en het beseffen hoe goed ik ben in het bedriegen van mezelf. Een deel van deze weg naar integriteit houdt in dat ik mezelf kwetsbaar moet maken voor anderen, wat me ertoe brengt om mijn eigen tekortkomingen te erkennen. Deze kwetsbaarheid is tegelijkertijd een sleutelement van het opbouwen van relaties en een diepere gemeenschap".

We zijn geïnspireerd door het vertrouwen dat mensen in onze integriteit als Quakers in het verleden hebben gehad. Wij kunnen hier niet op blijven rusten. Het is onze gedeelde vreugde en verantwoordelijkheid om dit voort te zetten als de volgende generatie.

Bij het onderzoeken van de EMEYF-archieven, zijn we geraakt door hoe onze eigen ervaringen worden hun weerklank vinden in de brieven die we hebben gelezen. Ze zijn zo vertrouwd; ze hadden van ons kunnen zijn.

Na onze week samen zijn we opgeladen, klaar en opnieuw geïnspireerd.

We kijken uit er naar uit om verder te gaan met onze gemeenschap opnieuw bewust te hervormen tijdens onze jaarlijkse bijeenkomst en Voorjaarsvergadering in Rusland 2019.

Onze wandeling langs de vredesmuren van Belfast

Quaker Vrijwillige Actie, Werkretraite

Lancut, Polen: 21 - 28 Juli 2018

QVA verzorgt praktische mogelijkheden om geloof om te zetten in actie. Deze werkretraite combineert praktisch werken met bezinning, vrije tijd, vriendschap en plezier.

We verblijven op een kleine ecoboerderij in Rakszawa, bij Rzeszów in het mooie Zuid-Oosten van Polen. Onze gastvrouw gebruikt haar boerderij met het doel om het welzijn en duurzame tradities van de mensen in de gemeenschap te bevorderen.

Tijdens deze week kunnen de praktische taken zijn: hout stapelen, hooi bij elkaar harken, de schuur opruimen, een labyrint bouwen, de omheining repareren, onkruid wieden en het gras maaien. Van degenen met speciale vaardigheden op het gebied van timmeren of Engelse lesgeven zal zeker ook gebruik gemaakt worden! De werk activiteiten zijn gevarieerd, zodat ze geschikt zijn voor de leeftijden van 8 tot 80+.

Ons thema tijdens deze week zal zich richten op individueel en samen met anderen bezinnen. Welke vorm ons geloof ook maar heeft, we zijn vrij om te bidden op een manier die echt voor ons is. Tekenen naar aanleiding van inspirerende teksten, andere bronnen en onze eigen verhalen is ook mogelijk.

Voor bijzonderheden kijk op:

<http://qva.org.uk/New/wp-content/uploads/2016/03/QVA-Poland-Flyer-20181.pdf>

Meer geld voor Wapens om vluchtelingen tegen te houden?

Stop Wapenhandel

doet onderzoek en voert actie tegen wapenexport en wapenindustrie

bron: www.stopwapenhandel.org

"Het spijt me voor Europa ... We dachten dat Europa niet zo zou zijn. Geen respect voor vluchtelingen! Ons niet met waardigheid behandelen. Waarom is Europa zo?"

Ari Omar, een vluchteling uit Iraq

Met zijn beleid van vooruitgeschoven grenzen ondermijnt de Europese Unie zijn eigen inzet voor mensenrechten, democratie, vrijheid en menselijke waardigheid, aldus een nieuw rapport van Stop Wapenhandel en het Transnational Institute (TNI). De samenwerking van de EU met landen buiten de EU om migranten tegen te houden, versterkt autoritaire regimes, onttrekt geld aan ontwikkeling en schaadt mensenrechten, terwijl beveiligings- en wapenbedrijven profiteren. Het is zorgelijk, dat de Nederlandse regering zegt een voortrekkersrol in dit beleid te willen spelen.

Het rapport, Expanding the Fortress, onderzoekt de snelle opkomst van vooruitgeschoven grensbewaking, die begon in 1992 en werd versneld in 2015. Het stoppen van migranten is een centraal doel geworden van het EU buitenlands beleid, waaronder hulp- en handelsrelaties. De maatregelen behelzen onder meer training van veiligheidstroepen, het gratis ter beschikking stellen van helikopters, patrouillevaartuigen, patrouillevoertuigen en surveillance- en

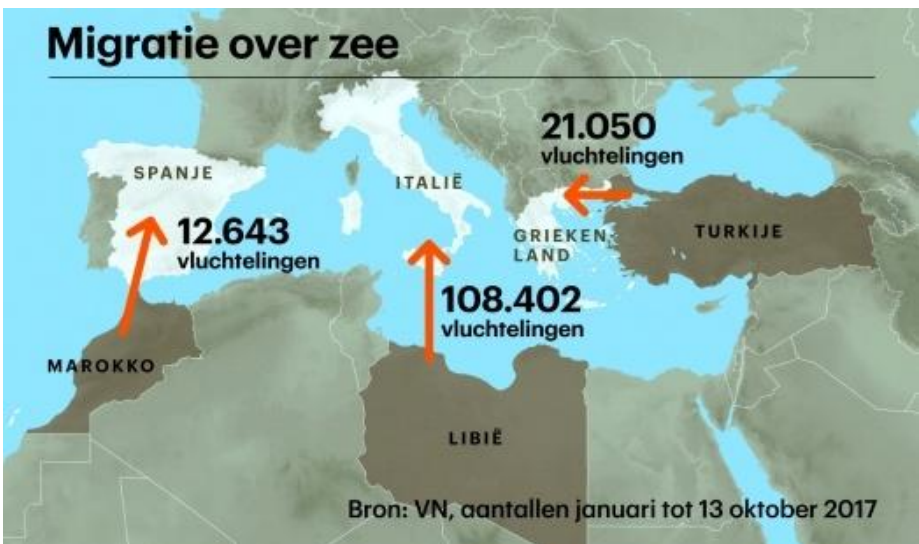

monitoringsmaterieel, alsmede de ontwikkeling van grootschalige biometrische systemen en verdragen voor het accepteren van gedeporteerde mensen.

Het rapport onderzoekt de relatie met 35 landen die voor de EU prioriteit hebben als vooruitgeschoven grensland. Van deze 35 landen:

- hebben 17 een autoritaire regering, slechts vier kunnen als democratisch beschouwd worden;
- kennen 35 een extreem of hoog risico op mensenrechtenschendingen;
- hebben 18 een laag niveau van menselijke ontwikkeling.

Desondanks hebben de EU en zijn lidstaten niet alleen overeenkomsten getekend die de regeringen van deze landen legitimiteit verlenen en heeft zij zich blind getoond voor mensenrechtenschendingen, maar ook zijn deze landen voorzien van financiële steun, training en materieel om precies die overheidsorganen te versterken die het meest verantwoordelijk zijn voor repressie en mensenrechtenschendingen.

In het rapport wordt specifiek de samenwerking met Turkije, Libië, Egypte, Soedan, Niger, Mauritanië en Mali onder de loep genomen. Naast de inspanningen van de EU is ook bilaterale samenwerking met EU-lidstaten aan de orde, vooral met Frankrijk, Spanje, Italië en Duitsland. Dit heeft geresulteerd in het versterken van autoritaire regimes, en in groeiende repressie en geweld tegen vluchtelingen. Kwetsbare vluchtelingen worden gedwongen andere, vaak gevaarlijker migratieroutes te zoeken en worden in handen van criminele mensensmokkelnetwerken gedreven. Dit leidt tot een relatief hoger aantal doden op de Middellandse Zee en in de woestijn van Noord-Afrika.

Van de toenemende EU financiering voor grensbewaking en -controle profiteren de militaire en beveiligingsindustrie. Tot de winnaars van grensbewakingscontracten behoren de Frans-Nederlandse wapengigant Thales, het Paneuropese Airbus, de biometrische bedrijven Veridos, OT Morpho en Gemalto, de Duitse wapenbedrijven Hensoldt en Rheinmetall, de Italiaanse ondernemingen Leonardo en Intermarine en de Turkse militaire bedrijven Aselsan en Otokar. De Nederlandse scheepsbouwer Damen verdiende goed aan het leveren van schepen voor grensbewaking aan de kustwachten van Libië en Turkije.

Ook een aantal (semi)publieke organisaties, zoals het Franse Civipol, profiteren van het EU-beleid door het verstrekken van advies, het geven van trainingen en het uitvoeren van grensbewakingsprojecten.

bron: samenvatting van het rapport 'Uitbreiding van het ford Europa'

Er is een toenemende aanwezigheid van Europese militaire en veiligheids-troepen in derde landen voor grensbeveiliging. Het stoppen van migratie is een prioriteit geworden voor de lopende missies van het Gemeenschappelijke Veiligheids- en Defensiebeleid (GVDB) in Mali en Niger, terwijl individuele lidstaten zoals Frankrijk en Italië ook troepen in Libië en Niger zijn gaan inzetten.

Frontex, het Europees grens- en kustwachtagentschap, werkt in toenemende mate samen met derde landen. Het is begonnen met onderhandelingen met buurlanden van de EU over de mogelijkheid van gezamenlijke operaties op hun grondgebied. Samenwerking op het gebied van deportaties is al wijdverbreid. Van 2010 tot 2016 coördineerde Frontex 400 gezamenlijke terugkeervluchten naar derde landen, waarvan 153 in 2016. Sinds 2014 zijn sommige van deze vluchten zogenaamde 'Collectie Joint Return Operations', waarbij het vliegtuig en de begeleiders tijdens de vlucht afkomstig zijn uit het land van bestemming. EU-lidstaten nodigen delegaties van derde landen steeds vaker uit om 'deportabele' personen te identificeren op basis van hun beoordeling van de nationaliteit van deze mensen. In verschillende gevallen heeft dit ertoe geleid dat gedeporteerden na aankomst in het land van bestemming zijn gearresteerd en gemarteld.

**Voor een Vreedzaam
Europa**

Workshop in Palestina: 'Hoe geweld te verminderen'

door Sytse en Marlies Tjallingii

We trainen op dinsdag 24 april 30 mensen in een workshop Alternatieven voor Gemeenschapsgeweld in 'Dar al Amal' ('Huis van Hoop', jeugdgevangenis en rehabilitatiecentrum), in Ramallah, Palestina

We slapen zelf ook in het Huis van Hoop: een heropvoedingscentrum voor jongens van 14 tot 18 jaar en maken van binnenuit mee hoe positief deze jongens benaderd worden om weer goed op de rails te komen na hun vrijlating.

Dar al Amal

We hebben 30 deelnemers inclusief de 8 jongens die in het huis zijn en 5 personeelsleden, waaronder de directeur en de leraren van de school in Dar al Amal. Er zijn 17 voornamelijk jonge vrouwen. Sommigen van hen zijn vrijwilligers bij Dar al Amal, zoals een gehandicapte vrouw, maar de meesten zijn studenten van de universiteit. Na de introductie van het doel van de workshop en de trainers zijn we verder gegaan met: 'Succes bij het verminderen van geweld'

We beginnen met de eerste oefening van ons programma en merken op dat de deelnemers enthousiast zijn over deelname. Dit is een oefening in het focus-zen op de oplossing in de realiteit van conflicten door het geweld te verminderen. Ervaringen worden in tweetallen gedeeld. Een paar van deze ervaringen hebben we later in het rollenspel

Geweld in het centrum van Ramallah (gisteren):
Drie jongens van de ene kant van Ramallah ontmoeten drie andere jongens van de andere kant van Ramallah In het centrum van Ramallah.
Een van de jongens zei: 'Wat kijk je naar me?'
De ander: 'Ik moet je niet.'
Gevolg:
Vechten, verwondingen, geweld, politie, ambulance.
Alle jongens in de problemen, alle ouders, alle families in de ellende.

gebruikt.

De volgende oefening was een geval van geweld dat gisteravond plaatsvond in het centrum van Ramallah (zie kader rechts).

Wat hadden we kunnen doen om dit geweld te voorkomen?

Wat hadden we kunnen doen om samenwerking te bereiken?

Grapjes? Een voetbalspel spelen? Afleiding zoeken?

De jongens zijn vooral geïnteresseerd in het rollenspel dat we hen vragen om te spelen.

Het gaat over een zoon die door zijn vader is gestuurd om sigaretten te halen, hij komt terug met de verkeerde sigaretten en zijn vader slaat hem. Een oom neemt de vader later apart en een vriend van de zoon neemt de zoon apart. De jongen die de zaak vertelt, woont in Dar al Amal en wordt Jazan genoemd. Hij geeft al een voorbeeld van een bemiddeling. Laten we spelen tot het moment dat de zoon terugkomt met de verkeerde sigaretten. Hoe kon de vader ook reageren. We ontdekken dat hij ook kon zeggen dat de zoon zijn best deed om de sigaretten te halen. Dan is er eigenlijk helemaal geen probleem.

We doen ook een oefening waarbij iedereen 5 woorden opschrijft die met het woord 'community' opkomen. Jacob kan niet schrijven. Hij zit vlak

naast Bazel, de directeur, die voor hem schrijft. Het is heel leuk om te zien hoe hij zich thuis voelt bij Basel. Wat een zorg spreekt uit de houding van Basel. Het blijkt dat geen enkel woord van de 5 dat die elke deelnemer heeft opgeschreven door iedereen is geschreven. Dit is een verrassing. Het betekent dat we veel meer anders zijn dan we denken dat we zijn.

In de box van je emoties

Uit de box van je emoties

We laten voelen hoe het is

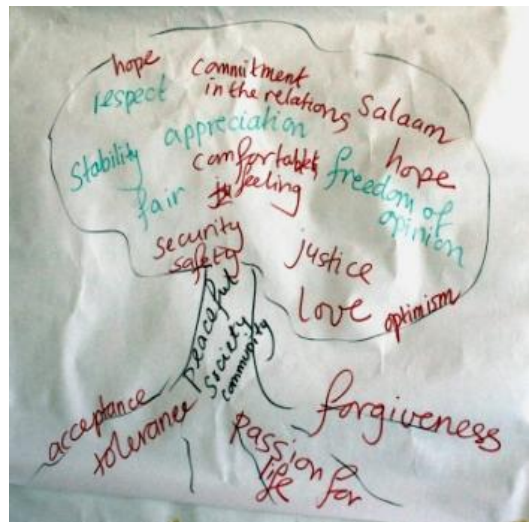
om: 'In de box of uit de box' van je emoties te gaan. Koel af als je woede voelt. Hoe kan je dat doen? Neem de tijd, humor, muziek, sport

In onze workshop besteden we aandacht aan zelfrespect. Waarde hechten aan elkaar en aan jezelf: respect voor het wereldmodel van jezelf en van de ander.

Het AVP (Alternatives to Violence Program) volgend hebben we samen een poster gemaakt met de boom van een gewelddadige gemeenschap met daarin elementen van geweld verzameld. Met een groep deelnemers scheurden we daarna onder applaus de poster in stukken.

Hierna hebben we de boom van een vreedzame gemeenschap gemaakt.

Deze boom van een vreedzame gemeenschap laat zien, dat de groep goed heeft deelgenomen aan het bewustwordingsproces over wat het alternatief voor geweld echt biedt: hoop, respect, salaam (vrede), stabiliteit, veiligheid, vergeving, verdraagzaamheid, waardering, vrijheid van mening, liefde etc. Na deze oefening hebben we gesproken en gecommuniceerd

Boom van een vreedzame gemeenschap

over de concentrische elementen van AVP:

Eén voor één vroegen we om voorbeelden van deze elementen en we zetten deze in de structuur van NLP en AVP.

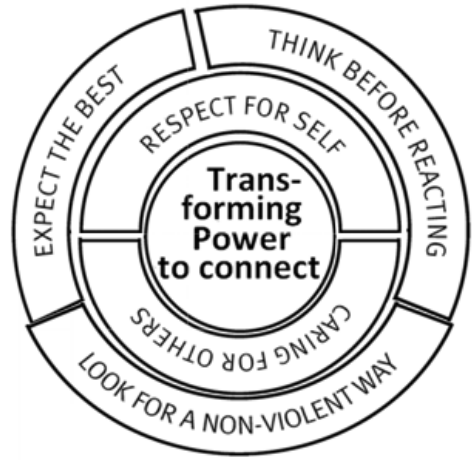
In de week dat we in Dar al Amal verbleven, spraken we met het personeel en de jongens en leerden we veel over hen.

Wat leren de jongens in Dar al Amal? Respecteren, schoonmaken, de regels volgen, ook als er sprake is van competitie in de sport, zoals voetbal. Ja, en dan zegt Jacob, dat hij anderhalf jaar niet naar school is geweest, maar later blijkt hij in staat te zijn om prachtig te zingen en te drummen.

Jazin was al in oktober in Dar al Amal. Hij werkt nu drie maanden als schoonmaker in de stad, maar Dar al Amal biedt hem onderdak. Hij kan niet naar huis terugkeren omdat hij wordt bedreigd door de familie van de jongen die het slachtoffer van zijn misdaad was.

Dar al Amal heeft nu een school sinds 1 januari. Ze gaan van 8 tot 12 uur 's morgens naar school in het gebouw. We ontmoeten verschillende leraren. Dit is een grote verbetering sinds ons vorige verblijf in oktober, om de jongens die hier zijn zo goed mogelijk op de rails te krijgen. Onderwerpen zijn Arabisch schrift, Engels, rekenkunde en alle andere schoolvakken.

(wordt vervolgd)

The Alternative to Community Violence Project

**Don't try
to change
people,
just love
them.
Love is
what
changes
us.**

لا تحاول أن
تغير الأشخاص،
فقط أحبهم،
فالحب هو
ما يغيرنا.

Tekst op de muur van de ontvangst hal van Dar al Amal

Samen Vrede Bouwen met BUZA?

(Ministerie van Buitenlandse Zaken)

door Peter van Leeuwen

De afgelopen maanden is in de Vriendenkring al geschreven over het rapport 'Building Peace Together' (BPT) van ons team in Brussel (QCEA), zowel als papieren als online versie beschikbaar. Maar wat helpt getuigen vanaf de zijlijn als er niet geluisterd wordt?

Gelukkig zijn er erg hoopvolle ontwikkelingen: Niet alleen is BPT nu al meegenomen naar de bibliotheek van de Koninklijke Militaire Academie in Breda, op 14 juni komt er ook een workshop met het ministerie van Buitenlandse Zaken!

Eind maart is de nieuwe veiligheidsstrategie (2018-2022) van de regering gepubliceerd: "*Wereldwijd voor een veilig Nederland*".

In die workshop bespreken QCEA en GPPAC (Global Partnership for the Prevention of Armed Conflict (GPPAC), Wereldwijd partnerschap voor de preventie van gewapend conflict) de implementatie van die veiligheidsstrategie met de beleidsmakers. Daarbij kunnen de vele geweldloze benaderingen uit de studies van QCEA en GPPAC gebruikt worden om inclusieve vrede, conflict-preventie en de rol van de samenleving hierbij te verstevigen.

De workshop zal ongetwijfeld een specialistisch karakter hebben, getuige de discussievragen die hiervoor nu voorbereid worden. Gelukkig mogen we met een paar Vrienden bij de workshop aanwezig zijn en kunnen dan in de volgende Vriendenkring er over verslag doen.

Iemand zou de vraag kunnen opwerpen of dit een passende aanpak is.

Worden we niet gevraagd "wel **in** maar niet **van** de wereld" te zijn? Wij zijn toch die pure pacifisten?

Persoonlijk ben ik juist blij dat we ons moreel niet op een hoger niveau achten, maar op basis van gelijkwaardigheid en invoelend wat de andere partij nodig heeft, proberen om hun plannen wat inclusiever en meer geweldloos te maken. Juist nu de veiligheidsvraagstukken zoveel complexer zijn geworden, denk aan vredesmissies, cyber-security, robots, kunstmatige intelligentie e.d. zijn er kansen voor vredesbewegingen als de onze (die dat van God in de ambtenaar en in de militair durven erkennen) om een praktische bijdrage te geven aan inclusieve vrede.

Wordt vervolgd.

OUR NEW REPORT

Building
Peace
Together

a practical resource

Grootouders over het Haags klimaatpact

Toespraak van Erik Dries voor de gemeenteraad van Den Haag op 19 april

Dank dat ik u even mag toespreken namens de grootouders voor het klimaat.

Als ik over 30 jaar op mijn sterfbed lig zal ik vast wel eens terugdenken aan dit moment, toen ik u mocht toespreken. Ik was best zenuwachtig, ‘zo namens de grootouders’

Die toen pas **anderhalf jaar elke twee weken** op het Binnenhof hadden gedemonstreerd. Ze hadden minstens 30 bijeenkomsten gehad, en heel veel volksvertegenwoordigers gesproken. En de ministers Wiebes en Kamp, en voormalig minister Nijpels en nog veel meer belangrijke mensen die zich met het Nederlands klimaat beleid bezighielden. Ze hadden allemaal het **manifest** van de grootouders gehad.

Maar het was **een mooie tijd** – het was die tijd dat Den Haag het Haags klimaatpact had ondertekend. **Ik weet nog** dat toen ook Rotterdam en Utrecht en ik meen Enschede heel snel volgden. Ook partijen die eerst enige reserve hadden lieten zich overhalen. En dat deze beweging zich als een olievlek uitspreidde. En ook door steden in andere landen werd overgenomen.

Ja, dat heeft er toen zeker aan bijgedragen dat de **Parijs-akkoorden in**

2030 gewoon werden gehaald!

Weet u nog? Dat was aanleiding voor **feest!** Niet alleen in Nederland, heel Europa, ja over de hele wereld heerste een stemming van ‘dat hebben we toch maar mooi gefikst met elkaar!’ Ja, als een van mijn kleinkinderen me nu wel eens vraagt – hier deze bijv, Sara, zij was toen 2 –

“Opa wat deed jij in die tijd?” tsja, dan kan ik toch zeggen dat ik een klein steentje heb bijgedragen door o.a. geen vlees eten, geen auto te rijden enzo. Heel gewoon nu, maar toen nog niet...

Want we hadden dan wel de Parijs – akkoorden gehaald, maar de opwarming **ging toch sneller** dan gedacht, en als ‘mooie stad achter de duinen’ waren wij helaas

NEE, niet somber, en weer terug naar nu!

Ik wil u namens de grootouders voor het klimaat heel hartelijk danken voor het ondertekenen van het Haags klimaatpact en wens u veel wijsheid in de samenwerking en uitvoering ervan!

Oproep van Herma en Herman Wijffels

Charter van Groningen 30 jaar

Weekend van bezinning, bemoediging, inspiratie en hoop

In het weekend van 22 tot en met 24 juni herdenkt INLIA het 30 jarig bestaan van het Charter van Groningen met een groot aantal activiteiten. Met het opstellen en ondertekenen van het Charter kozen destijds honderden kerkgemeenschappen partij voor vluchtelingen in nood.

Dat is nog steeds hard nodig. Reden waarom INLIA (de serviceorganisatie van het Charter) het jubileum niet ziet als reden tot feestvreugde. “Het is eerder wrang dat dit werk nog steeds, zelfs meer dan ooit, nodig is”, zegt directeur John van Tilborg. Het weekend staat daarom in het teken van bezinning, bemoediging, oplossingen voor de toekomst en hoop.

Vrijdagmiddag is het woord eerst aan de jeugd, op een werkconferentie voor jong en oud over ‘oplossingen voor de toekomst’. Allerlei politici, van Kamerlid tot burgemeester, doen mee. Jongeren werken ook mee aan de Muur van Hoop die zaterdag in de Martinikerk verrijst.

Een kleine boot waarmee 282 vluchtelingen de Middellandse Zee overstaken, vaart dit weekend in de Groninger grachten. Aan boord vertelt een vluchteling over zijn tocht. Op een expositie terrein langs het Eemskanaal is in zeecontainers onder meer een expositie te zien van foto’s van de hand van Pietro Bartólo, de dokter van Lampedusa.

Er is ook ruimte om terug te blikken: “Het Charter heeft veel betekenis gehad in het leven van mensen. Duizenden mensen. Duizenden levens waarin we het verschil konden maken. Het is ook goed om te bedenken waartoe we in staat zijn als we de handen ineen slaan en ons samen inzetten voor mensen in nood.”

Het historische tentenkamp is daar een goed voorbeeld van. Op het expositie terrein staan straks drie tenten, ingericht zoals in 1997 in de bossen bij Dwingeloo. De kerken vingen daar asielzoekers op die waren afgewezen

en nergens terecht konden. Geen enkel land nam hen op – ook de landen van herkomst niet - en ze stonden hier op straat. De politiek sprak er destijds schande van dat de kerken insprongen. Nu contracteren overheden INLIA om opvang uit te voeren. Het kan verkeren.

Zaterdagmiddag wordt in de Martini-kerk de Levende Steen uitgereikt, de onderscheiding die eerder werd uitgereikt aan onder anderen dokter Bartólo en Geesje Werkman van Kerk in Actie. Het weekend eindigt zondagochtend ook in deze kerk met een bijzondere, oecumenische en internationale slotviering. Alle kaarsen uit de estafette die deze weken door het land gaat, komen daar samen als teken van hoop, van redding.

Op de nieuwe website www.inlia.nl staat binnenkort het volledige programma.

PS: we kunnen nog veel vrijwilligers gebruiken! Mail voor informatie en aanmeldingen naar info@charter1988.nl of bel 050-3138181.

Op 24 april 2015 hield INLIA in Groningen samen met plaatselijke partijen en groepen een demonstratie voor een humaan asiel beleid.

Quakers en de Arme Mensen Campagne van Martin Luther King's

van de website van AFSC (Amerikaanse Quaker Hulporganisatie)

Poor People's Campaign. (Arme Mensen Beweging)

Maak kennis met enkele van de minder bekende brieven, toespraken en materialen uit de beweging voor Poor People's Campaign. (Arme Mensen Beweging).

Georganiseerd door de Southern Christian Leadership Conference (SCLC) en geleid door de Ds. Martin Luther King Jr., mobiliseerde in 1968 de Poor Peoples Campaign tienduizenden mensen door het hele land om economische gerechtigheid te eisen.

King in een toespraak: "Amerika bevindt zich op een kruispunt in de geschiedenis en het is van cruciaal belang voor ons als natie en samenleving, om een nieuw pad te kiezen en er resoluut en vol moed er op af te gaan. In dit tijdperk van technologische tovenarij en politieke immoraliteit eisen de armen, dat aan de basisbehoeften van mensen wordt voldaan als eerste prioriteit van ons binnenlandse programma. "

AFSC was een van de belangrijkste ondersteuners van de Poor People's Campaign. Al vroeg zocht King hulp bij AFSC, onder vermelding van zijn dankbaarheid voor "de toewijding, medewerking en hulp die ons in het verleden door de AFSC werd verleend." Barbara Moffet van AFSC werkte rechtstreeks samen met King en SCLC om het campagneplatform te ontwikkelen. Toen AFSC en andere organisatoren uit 10 steden en vijf landelijke gebieden plannen maakten en steun verzamelden, werd Martin Luther King vermoord op 4 april 1968. De organisatoren besloten de campagne voort te zetten ter ere van King en AFSC en andere organisato-

ren mobiliseerden mensen in het hele land om naar Washington DC te komen voor twee weken protest, waaronder het opzetten van een sloppenwijk die bekend is geworden als 'Resurrection City'.

De campagne verenigde mensen van verschillende achtergronden in het hele land, die hun plan aan wetgevers in Washington presenteerden en hen aanspoorden om naar oplossingen te werken. Onder het 'Manifest van Economische Rechten', vroeg de Poor People's Campaign aan de federale regering om prioriteit te geven aan het helpen van de armen. Er werd een anti-armoedepakket gevraagd van \$ 30 miljard. Hiermee zou de Federale regering zich verbinden om te zorgen voor volledige werkgelegenheid, een gegarandeerd minimum inkomen en meer behuizing voor lage inkomens. Maar half juni 1968 werd Resurrection City gesloten en waren veel demonstranten gearresteerd, waaronder AFSC-Stephen Cary. Het Manifest van Economische Rechten' werd nooit aangenomen.

Cary schreef later: "Ik vermoedde dat de campagne voor de arme mensen mislukt was. Want het heeft niet de banen en het inkomen opgeleverd die het doel waren. Maar het heeft wel drie dingen bewezen:

1. het heeft de armoede in Amerika zichtbaar gemaakt en nooit zal het nog mogelijk zijn om te doen alsof het niet echt is.
2. het heeft een coalitie van armen geschapen.
3. het heeft het systeem van de bestaande wetgeving verbeterd en nieuwe wetgeving gestimuleerd waarin mensen van vele achtergronden allemaal voor het eerst het gemeenschappelijke hebben gezien in de aard van hun problemen en zich hebben verenigd om met hen om te gaan. "

Resurrection City

Geweld tegen Palestijnen

reactie van Michael Merryman-Lotze AFSC Midden-Oosten programmadirecteur

Vandaag 14 mei, terwijl de VS en Israël vieren dat de Amerikaanse ambassade van Tel Aviv naar Jeruzalem verhuist, blijven de Palestijnen in Gaza en de Westelijke Jordaanoever protesteren tegen de systematische ontkenning van hun rechten.

Terwijl Amerikaanse functionarissen in Jeruzalem praten

over hoe hun acties vrede zullen brengen, worden Palestijnen gedood in Gaza, op zijn minst 52 vandaag alleen al, waardoor het totaal op minstens 105 komt. Meer dan 10.000 mensen zijn tot nu toe ernstig gewond geraakt, 166 in kritieke toestand. Deze aantallen zullen blijven toenemen. Er is een groter risico op letsel en verlies van mensenlevens op de Westelijke Jordaanoever, omdat ook daar de protesten zich uitbreiden.

De protesten begonnen op 30 maart als onderdeel van wat bekend is geworden als de Grote Terugkeer Mars, een aanhoudend protest dat een einde wil maken aan de brutale tien jaar durende blokkade van Gaza, de 50-jarige Israëlische bezetting van de Westelijke Jordaanoever en Gaza, en de 70 jaar van onrecht waarmee de Palestijnen werden geconfronteerd als gevolg van hun ontheemding en onteigening in 1948, toen meer dan 750.000 Palestijnen uit hun huizen en gemeenschappen werden verdreven. De Amerikaanse regering biedt Israël volledige steun voor zijn gewelddadige onderdrukking van de grotendeels niet-gewelddadige protesten in Gaza. Zij schuiven de verantwoordelijkheid voor de doden in Gaza af op Hamas en beweren dat alle protesten het gevolg zijn van een poging van Hamas om Israël geweld aan te doen. Niets is verder van de waarheid verwijderd. Palestijnen protesteren terwijl ze weten dat ze als ze protesteren ze gewond of gedood kunnen worden. Toch blijven ze protesteren, niet omdat ze door Hamas of andere groepen worden gedwongen. Ze protesteren omdat ze beseffen dat hun vrijheid en rechten niet aan hen zullen worden geschonken, maar dat ze moeten worden opgeëist. Ze weigeren te zwijgen temidden van brutale onderdrukking. En wij ook niet.

In vredesnaam.

AFSC roept op om te protesteren bij de volksvertegenwoordigers.

Seyran Ates, vrouwelijke Imam

(Nieuws) over religie en filosofie door Paul Delfgaauw

bron: <https://godenenmensen.wordpress.com/2017/10/09/fatwa-tegen-een-liberale-islam/>

‘Er zijn te veel mensen in onze religie die akkoord gaan met geweld. Anders zouden we van Marokko tot Indonesië geen gemeenschappen hebben zonder enige vorm van democratie.’ Dit zegt de Duits-Turkse advocaat en imam Seyran Ates die ondanks een fatwa voor een liberale islam vecht. Ze startte het burgerinitiatief ‘**Stop Extremism**’.

(<https://twitter.com/seyrاناتes>)

Seyran Ates, vrouwelijke Imam

‘We vechten tegen tradities die door mannen zijn gemaakt omdat ze macht wilden.’

‘Wat ik doe, is niet nieuw. Er zijn zoveel mensen die werken aan de verlichting binnen de islam. Een van de meest belangrijke denkers daarover is Ibn Rushd. Daarom hebben we onze moskee ook naar hem genoemd (de volledige naam is de Ibn Rushd-Goethe Moschee, SM). Hij werd geboren in de 12de eeuw in Córdoba, Spanje. Hij was een filosoof, een rechter en een dokter tegelijkertijd, en een groot kenner van Aristoteles. Wat is er gebeurd? Ze hebben hem van Spanje naar Marokko verbannen en zijn boeken verbrand.’

Ates, een Duitse van Turkse afkomst, was in België en Nederland om er haar nieuwste initiatief te promoten: **Stop Extremisme**, een burgerinitiatief om een vuist te maken tegen extremisme. Ze hoopt op Europese wetgeving tegen extremisme en sprak met Jan Jambon, minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken in België om uit te leggen wat het initiatief precies inhield. Vraag: ‘Op welk gebied kunnen we wettelijk iets doen tegen extremisme, hoe kunnen we het controleren, hoe kunnen we meer gegevensuitwisseling hebben tussen de Europese landen, welke definitie van terrorisme hanteren we: daar gaat het over.’

‘Mijn religie staat aan de top van de lijst als het over terreur gaat, zegt Ates, maar ook dat extremisme niet alleen bommen gooien en mensen doden is. Het is ook de werknemer die radicale ideeën heeft of mensen onder druk zet. Het zijn ook ouders die hun kinderen niet toestaan om onderwijs te volgen. Alles wat tegen de mensenrechten indruist, is voor ons extremisme.’

Religie kan volgens Ates niet statisch zijn. Mensen leven in hun religie, dus ze is per definitie dynamisch, en de gemeenschappelijke grond van alle religies is heel eenvoudig: liefde. Zij gelooft niet in die 99 procent van de moslims die gewoon een normaal en vredevol leven wil, anders zou er geen IS zijn of Boko Haram of Turkije. De mensen die haar aanvallen op de social media en haar willen doden, horen overigens niet tot IS.

'Het zijn mensen die zichzelf vredevolle en gematigde moslims noemen. Dat maakt me ongerust. Ze zijn enkel gematigd als hun conservatieve visie op de islam door iedereen gevolgd wordt.'

Seyran Ates (foto: Twitter) is feminist sinds haar 15^e omdat zij aan den lijve ondervond dat ze niet gelijk behandeld werd. Haar broers waren beter dan zij, ook al was zij de beste op school. Haar broers mochten met hun vrienden spelen en uitgaan. Zij moest thuisblijven. Haar moeder ging werken, zij moest mee voor het huishouden zorgen na school. Ze was gewoon een huishoudhulp. Tijd om te lezen had Ates niet. Zat ze eens met haar boek in haar handen, dan sloeg haar moeder het weg, omdat zij moest schoonmaken.

'Ik weet dus wat het betekent om onderdrukt te worden louter wegens het feit dat je een vrouw bent. Mijn feminisme komt van eigen ervaringen, niet van academische theorieën.'

Drie maanden voor zij 18 werd, liep ze weg en kwam in een kraakpand in Kreuzberg terecht. Drie jaar later kreeg ze een kogel in haar nek toen zij in een vrouwencentrum werkte en samen met haar cliënte beschoten werd door een Turkse nationalist.

'Ik verloor zo veel bloed dat ik eigenlijk had moeten sterven. Maar ik heb altijd willen leven. En ik heb heel veel hoop in de mens.'

De imam vindt dat we aan de ene kant onder ogen moeten zien dat er meer mensen zijn die geweld steunen dan men soms denkt.

'Maar er zijn nog altijd meer mensen voor vrede. We zitten nu op een kantelpunt. Daarom ben ik optimistisch, wegens de grote kansen die deze tijden bieden.'

Handen en Voeten

door wils 't hart

Je kent ze wel, de prachtige kleine nieuwe wereldburgertjes, je kleinkind, kindje van de burens of van je nichtje en allemaal hebben ze een mooi klein mutsje op. Een mutsje met beertjes, bloemetjes, sterretjes of “ I love Daddy”. Leuk natuurlijk maar ook belangrijk want een babybolletje koelt gauw af.

Dat is ook zo in Tanzania, je zou zeggen daar is het wel warm, maar 's nachts in de bergen niet. Dan is zo'n klein mutsje echt nodig. Dus gaat er vanuit Nederland regelmatig een zending naar een kraamkliniek met moeder-en-kind zorg thuis.

De mutsjes zijn te vinden op vrijmarkten of zomermarkten, waar mensen spullen verkopen waar de kinderen zijn uitgegroeid. Afgelopen koningsdag was een groot succes! Natuurlijk zijn ze ook gewoon te koop. Wil je meedoen? Vraag en kijk eens in je omgeving.

Het gaat echt alleen om de mutsjes, andere babyspullen kunnen niet, want ze gaan mee in de persoonlijke koffer van de Nederlandse hulpverleners die er elk jaar komen.

Je kunt ze opsturen naar mij of meegeven naar de NON of kom ze daar gezellig brengen!

Niet belangrijk op het grote wereldtoneel,
wel heel belangrijk voor één klein Vriendje!

Vrienden in het hele land

Maandvergaderingen, bijeenkomsten:

Noord en Oost Nederlands

A'dam

Deventer

Driebergen

MiZuNed

Haagse

Breda/Helmond

Quaker Secretariaat:

Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers).

tel.: 06 13700682, e-mail: secretariaat@deQuakers.nl.

Penningmeester Nederlandse Jaarvergadering:

Bankrek. NL65 TRIO 0212 3772 64 t.n.v. Rel. Genootschap der Vrienden - Quakers- te Amsterdam.

Quaker Bibliotheek:

Vossiusstraat 20, 1071 AD Amsterdam, bibliothecaris - Marianne IJspeert.

Quaker Literatuur:

Willem Furnée ; Badhuisweg 149, 2597 JN 's-Gravenhage tel.: 070-3220544, e-mail:

litteratuur@Quakers.nu. Bankrek.: NL70 INGB 0000 313040 t.n.v. Quaker Literatuur.

Amsterdamse Maandvergadering:

Schrijver: Hans Weening, Lijnbaansgracht 208b, 1016 XA Amsterdam, 085-8780821, e-mail:

hweening@xs4all.nl. Bankrek.: NL81 INGB 0004 9200 51 t.n.v. A'damse MV Quakers te Anna Paulowna.

Haagse Maandvergadering:

Schrijver: Willem Furnée, e-mail: haagsevrienden@Quakers.nu.

Haagse Maandvergadering, Stadhouderslaan 8, 2517 HW 's-Gravenhage. tel. 070-3600621, Bankrek.:

NL48 INGB 0001 8562 21 t.n.v. Haagse Vrienden, Quakers Den Haag.

Midden- en Zuid-Nederlandse Maandvergadering:

Schrijver: Els Ramaker, Prinses Marijkelaan 31, 4002AT Tiel, tel. 0344 606818/0636361350. email:

els@ramaker.me, Bankrek.: NL67 TRIO 0197 6518 52 t.n.v. Rel. Gen. der Vrienden-Quakers- te Zwolle.

Deventergroep:

Inlichtingen: Frieda Oudakker 0644794366, email: friedaoudakker@gmail.com.

Noord Oost Nederlandse Maandvergadering:

Schrijver: Kees Nieuwerth; Hoofdstraat 26; 9514 BE Gasselternijveen; k.nieuwerth@wxs.nl. Bankrek.:

NL12 INGB 0001 5908 95 t.n.v. N.O.N. MV Rel. Gen. der Vr. te Groningen.

Quaker Hulpfonds:

Schrijver vacature. Penningm: Johannes Borger, e-mail: johannes.borger@hotmail.com. Bankrek. is NL94

TRIO 0338 4113 64. t.n.v. Quaker Hulpfonds Religieus Genootschap der Vrienden, Quakers, te den Haag.

Vrienden voor Brussel (VVQREA):

Schrijver: Peter van Leeuwen, tel.: 0182-611786; e-mail: vvqrea@gmail.com. Bankrek. NL93 TRIO

0391 2219 65 - t.n.v.: Vrienden van de Quakerraad te Helmond.

Vriendenkring:

NL65 TRIO 0212 3772 64 t.n.v. Religieus Genootschap der Vrienden Quakers te Amsterdam met ver-

melding van 'Abonnement Vriendenkring'. e-mail: vriendenkringredactie@gmail.com

Waar zijn Quakerbijeenkomsten?

Wijdingssamenkomsten in Nederland en België

Amsterdam	Iedere zondag 10.30	Vossiusstraat 20, Amsterdam, info: 085-8780821, e-mail: hweening@xs4all.nl
Antwerpen	Geen vaste tijdstippen	Info Jan Peeters tel.: 0032.15.24 75 10 e-mail : boekrijk@hotmail.com
Brussel	iedere zondag 11.00	Quaker House, Square Ambiorix 50, 1000 Brussel, tel.: 00.32.2.230 49 35
Driebergen	Iedere 3 ^e zondag in 't Haagje 1, Driebergen- Rijsenburg.	Onze kinderen verheugen zich op gezelschap! Voor informatie: 0648255846 of quakers@marielke.nl
Bennekom	Iedere zondag: 10.30 in de Commanderie, Commandeursweg 44, 6721 ZM Bennekom	e-mail: els@ramaker.me Op de 2e zondag van de maand is er eerst een worship-sharing en daarna wijdingssamenkomst tot 12.00.
Deventer	3 ^e zondag 10.30 Gespreksavond: 1e donderdag 18.30. (meinov. 3e do.).	In het Meester Geertshuis, Assenstraat 20, 7411JT Deventer. Inlichtingen bij Frieda Oudakker tel. 0644794366, e-mail: friedaoudakker@gmail.com
Groningen	2e en 4e zondag 10.30	2 ^e en 4 ^e zondag: De Poort, Moesstraat 20, 9717JW Groningen, tel. 050- 5712624 Kinderen zijn welkom! Graag tevoren doorgeven aan de schrijver: Kees Nieuwerth e-mail: k.nieuwerth@wxs.nl
Den Haag	Iedere zondag 10.30	Stadhouderslaan 8, Den Haag. Kinderen zijn altijd welkom. Bij kennisgeving vooraf is er voor hen een aangepast programma. Info: tel.070-3600621
Wijhe, bij Zwolle	Eerste zondag 10.30	Wim en Deborah Balijon: tel.: 0570- 597170 Slotpark 77, 8131 DW Wijhe. Graag aanmelden als je komt.

Wijdingssamenkomsten op Afstand

1. Meeting at a Distance. Inlichtingen: caroline.wilson@esade.edu
2. Online meeting for worship: op tijdstippen rekening houdend met verschillende tijdzones, bekendmaking op: Quakerworship.org
3. Quaker Faith and Fellowship: internetforum:

www.Quakerfaithandfellowship.org

De algemene Vergadering van de Quakers in Bennekom

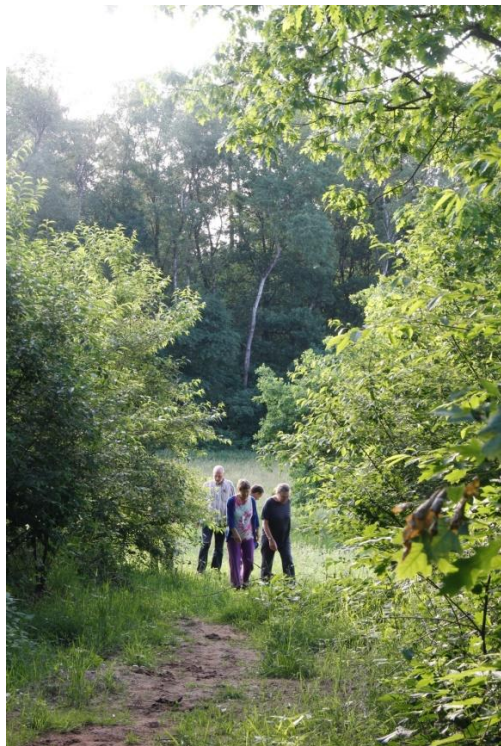
Groepsfoto Algemene Vergadering

In groepje acties vergelijken

Diepe gesprekken bij het kampvuur

Genieten van de vroege vogels